

Országgyűlési képviselő

Iromány száma: **H/10272.**

Benyújtás dátuma: **2020-04-27 08:44**

Parlex azonosító: **Q2E50N5S0001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Tárgy: **Határozati javaslat benyújtása**

Benyújtó: **Schmuck Erzsébet (LMP), Csárdi Antal (LMP), Demeter Márta (LMP), Dr. Keresztes László Lóránt (LMP), Hohn Krisztina (LMP), Ungár Péter (LMP)**

Határozati javaslat címe: **A glyphosate-ra és a glyphosate-tűrő növényekre vonatkozó nemzeti álláspontról és intézkedési terv kialakításáról**

Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 28. §-ának (4) bekezdése alapján „**a glyphosate-ra és a glyphosate-tűrő növényekre vonatkozó nemzeti álláspontról és intézkedési terv kialakításáról**” címmel a mellékelt határozati javaslatot kívánjuk benyújtani.

...../2020. (.....) OGY határozat

a glyphosate-ra és a glyphosate-tűrő növényekre vonatkozó nemzeti álláspontról és intézkedési terv kialakításáról

1. Az Országgyűlés, hivatkozva Magyarország Alaptörvényének XX. és XXI. cikkére, melyek szerint „Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez”, és ezen jog érvényesülését Magyarország „az egészséges élelmiszerekhez és az ivóvízhez való hozzáférés biztosításával” is elősegíti, valamint "Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez", felhívja a Kormányt, hogy a jelen és a jövő generációk érdekeit képviselő, a fenntartható fejlődés céljait szolgáló álláspontot képviseljen minden hazai, európai uniós és nemzetközi fórumon, továbbá a glyphosate tartalmú növényvédő szerek európai termesztési engedélyének visszavonása mellett szavazzon az azok alkalmazásának meghosszabbításáról szóló tárgyalásokon.
2. Az Országgyűlés, hivatkozva Magyarország Alaptörvényben foglalt Hitvallására, „Felelősséget viselünk utódainkért, ezért anyagi, szellemi és természeti erőforrásaink gondos használatával védelmezzük az utánunk jövő nemzedékek életfeltételeit. és az Alaptörvény L) cikkére, miszerint „Magyarország támogatja a gyermekvállalást”, felhívja a Kormányt, hogy a meddőség előfordulásának csökkentése érdekében tegyen meg minden lépést a feltételezhetően hormonmoduláns hatóanyagtartalmú készítmények visszaszorítása érdekében.
3. Tekintettel arra, hogy e hatóanyag gyomirtásban való helyettesíthetősége más módszerrel megoldható, az egészségügyi aggályok figyelembevételére kell, hogy elsődleges legyen egyes gazdasági érdekekkel szemben a környezetünket szennyező, rákkeltéssel gyanúsított hatóanyag és készítményei termelésben tartására vonatkozó hazai szabályozás kialakításakor; az Országgyűlés felhívja a Kormányt, hogy a hazai szabályozás kialakításakor ezt tekintse irányadónak.
4. Az Országgyűlés felhívja a Kormányt, hogy 2022. december 15-től, amikor a glyphosate tartalmú növényvédő szerek európai uniós engedélye lejár, a felülvizsgálat eredményétől függetlenül legyen tilos Magyarországon a glyphosate tartalmú növényvédő szerek forgalomba hozatala és felhasználása.
5. Az Országgyűlés az elővigyázatosság elve alapján a glyphosate azonnali és teljes körű kivonását tekinti a leghatékonyabb megoldásnak a gyomirtás és állományszárítás Európai Unión belüli – és ennek megfelelően a hazai – mezőgazdasági, illetve azon kívüli alkalmazási gyakorlatában, ezért felkéri a Kormányt, hogy mindent kövessen el az Európai Unión belüli engedélyezés meghosszabbítása ellen, valamint a hazai kutatási eredményekre is támaszkodva tegye meg a szükséges hazai intézkedéseket.
6. Az Országgyűlés felszólítja a Kormányt, hogy a jelenleg bárki számára elérhető III. forgalmi kategóriájú glyphosate hatóanyagú készítmények lakossági felhasználása kerüljön 2020. május 1-től tiltásra, akként, hogy a glyphosate hatóanyagú készítmények I. forgalmi kategóriájú készítmények szerinti besorolást kapjanak, ezáltal a glyphosate tartalmú növényvédő szerek forgalmazásához,

vásárlásához, felhasználásához, továbbá a növényvédő szerrel végzett növényvédelmi szolgáltatáshoz I. forgalmi kategóriájú növényvédő szer forgalmazási, vásárlási, és felhasználási engedély válik szükségessé.

7. Az Országgyűlés elengedhetetlennek tartja, ezért felhívja a Kormányt, hogy a hazai álláspontról kialakításáról a megfelelő szakmai döntés meghozatala érdekében nemzetközileg jegyzett teljesítménnyel rendelkező és impakt faktor listában szereplő folyóiratban publikáló hazai kutatóintézetek bevonásával a környezetért és az egészségügyért felelős tárcák, illetve azok illetékes háttérintézetei együttesen döntsenek.

8. Az Országgyűlés szükségesnek tartja, ezért felhívja a Kormányt, hogy hozzon meg minden lehetséges intézkedést a kedvezőtlen környezet-egészségügyi és ökológiai hatások megelőzése, kiküszöbölése érdekében, intézkedjék a szer kivonásáról és más, a környezetre és egészségre káros hatással nem rendelkező szerrel vagy egyéb megoldással történő helyettesítéséről. Javasoljuk, hogy hazánk szigorúan vizsgálja felül valamennyi alkalmazott hatóanyagra kiterjedően az állományszárítás (deszikkálás) hazai gyakorlatát, és egyéves türelmi időt adva az átállásra, tiltsa be a glyphosate ez irányú alkalmazását.

9. Ez a határozat a közzétételét követő napon lép hatályba.

Általános indokolás

Az EU növényvédelemre engedélyezett (pozitív listán lévő) hatóanyagai között 38 olyan hatóanyag van, amelyet két nemzetközileg elismert szervezet közül legalább az egyik rosszindulatú betegség valószínűségének növelésével vádol. Az EU-n kívüli országból érkező termékeket is beszámítva már 114 olyan hatóanyagról beszélhetünk, amelyeket karcinogenitással gyanúsítanak.

Ezek egyike a *glyphosate*. A *glyphosate* vízoldhatósága, bomlástermékének stabilitása a környezetünkben való gyors eloszlását teszi lehetővé, ilyen módon a hatóanyag megjelenik a felszíni vizekben. A felszíni vizekből a szennyezés ivóvizeinkbe és élelmiszereinkbe kerülhet. A *Codex Alimentarius glyphosate*-ra vonatkozó maximálisan elfogadható szermaradék értékei élelmiszereinkben és takarmányainkban jelenleg nagy változatosságot mutatnak, és folyamatos emelésre kerültek.

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) állásfoglalást adott ki arról, hogy a *glyphosate* milyen humán-egészségügyi kockázatokat rejt. Összefüggést mutattak ki a lakosság körében a non-Hodgkin limfóma előfordulásának valószínűsége és a *glyphosate*-nak való kitettség között. Külön figyelmeztető még, hogy az emberi vizeletmintából a hatóanyag gyakorta kimutatható.

A meddőség problémája egyre több embert érint, jelenleg Magyarországon mintegy 150 ezer pár küzd azzal, hogy hiába tesz meg mindent a gyermekáldásért. A meddőség nem csak az egyes emberek problémája, hanem Magyarország problémája is, hiszen nem születnek meg azok a tervezett és várt gyermekek, akik megszületnének, ha a kedvezőtlen környezeti hatások, az okok megszüntetésre kerülnének. Tehát ez egy demográfiai probléma.

A meddőség okát mintegy fele-fele arányban lehet megtalálni a pár férfi illetve női tagjában, ami mögött a gyermekvállalás időpontjának kitolódása és esetenként társuló káros magatartásformák (dohányzás, stressz, elhízás) mellett nagymértékben a táplálékkal naponta magunkhoz vett hormonmoduláns hatású vegyszerek mennyisége húzódik meg.

A demográfiai eredményeinket segítő gyermekvállalási képességek javításában, ill. a halálozási arány csökkentésében – a rendkívül sok és fontos más tényező mellett – csak igen kevés figyelem jut a napi élelmiszereinkben előforduló káros vegyi anyagok, mérgek (toxikus anyagok) hatásaira és a tényleges demográfiai hátrányokkal való összefüggéseire.

A demográfiai helyzet javítása érdekében fontos lenne a meddőséget okozó káros hatásokat mérsékelni.

Kutatási eredmények igazolják, hogy a mezőgazdasági vegyszerek használata és a termékenységszökkenés között mindkét nem esetében összefüggés áll fenn.

A kutatási eredmények az alábbi káros hatásokat mutatták ki a mezőgazdasági vegyszerek használata miatt: nők esetében a policisztás ovárium-szindróma (PCOS), valamint az endometriózis gyakoribbá válása, spontán vetélés, méhen belüli magzati halál és a koraszülés, férfiak esetében a nemzőképesség csökkenése (a férfiak nemzőképessége 60 %-kal csökkent az 1970-es évektől napjainkig), mindkét nem esetében a nemiség fejlődésének rendellenességei.

Magyarországon nagyságrendileg 30 *glyphosate*-tartalmú készítmény kapható.

Az Európai Vegyianyag-ügynökség (*European Chemicals Agency*) 2017-ben felülvizsgálta a *glyphosate* dossziéját. 2017-ben 9 tagállam állt a teljes betiltás mellett, de sem a betiltás, sem a 15 éves újraengedélyezés nem kapott többséget, hanem kompromisszum született egy 5 éves újraengedélyezésre, így a jelenleg érvényben lévő engedély 2022. december 15-ig érvényes. Hazánk végig a *glyphosate* használata mellett szavazott.

Az EU tagállamainak a véleménye egyelőre erősen megoszlik az engedély meghosszabbításának kérdésében. Magyarország jelenleg nem elkötelezett amellett, hogy 2022. december 15-től, amikor az uniós engedély lejár, akkor a felülvizsgálat eredményétől függetlenül Magyarországon legyen tilos a hatóanyag forgalomba hozatala és felhasználása.

A genetikailag módosított szervezetek termesztésbe vonásának környezeti és egészségi hatásaival foglalkozó Magyar Ökotoxikológiai Társaság nemzetközi szinten elismert szakértői állásfoglalást fogalmaztak meg ez ügyben, mely alapul szolgál a kedvezőtlen környezet-egészségügyi és ökológiai hatások megelőzése, kiküszöbölése érdekében szükséges kormányzati intézkedések meghatározásához.

Magyarország GMO-politikája és a *glyphosate* engedélyének meghosszabbítása teljesen ellentétes távlati hatású, hiszen a *glyphosate*-tal kapcsolatos elővigyázatosságról való lemondás a géntechnológiai úton módosított *glyphosate*-tűrő termékek/fajtacsoportok megjelenésével járhat majd egy esetleges EU vetési engedély után.

Egyrészt hazánk GMO-ellenes politikája, másrészt az EU több tagállamának (pl. Málta, Luxemburg, , Ausztria) jó gyakorlata alapján szükséges és lehetséges a *glyphosate* hazai alkalmazásának kivezetése, betiltása. Több EU tagország jelentős szigorításokat vezet be (pl. Hollandia, Olaszország, Franciaország, Portugália, Svédország, Belgium, Németország).

A *glyphosate* használatára állományszárítás, érésyorsítás (betakarítás előtti kezelés, amely szermaradékot eredményez) terén a magyar éghajlati körülmények között nincs is valós szükség, ezért is indokolható ennek a kezelési formának az azonnali hatályú betiltása a mezőgazdasági gyakorlatban.

A tömeges és széleskörű felhasználás visszaszorítása érdekében elengedhetetlen a *glyphosate* hatóanyagú készítmények lakossági felhasználását szigorúbb szabályok közé szorítani. Ennek

hatékony módszere lehet, hogy a jelenleg bárki számára elérhető III. forgalmi kategóriájú *glyphosate* hatóanyagú készítmények lakossági felhasználása kerüljön tiltásra, akként, hogy a *glyphosate* hatóanyagú készítmények I. forgalmi kategóriájú készítmények szerinti besorolást kapjanak, ezáltal a *glyphosate* tartalmú növényvédő szerek forgalmazásához, vásárlásához, felhasználásához, továbbá a növényvédő szerrel végzett növényvédelmi szolgáltatáshoz I. forgalmi kategóriájú növényvédő szer forgalmazási, vásárlási, és felhasználási engedély válik szükségessé.

Tekintettel arra, hogy a növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010 (IV. 23.) FVM rendelet 6. § (2) bekezdése alapján közterületen, lakott területén, üdülőterületen – ideértve az ott áthaladó vasúti pályatestet is –, közösségi célt szolgáló területen (így különösen oktatási, egészségügyi, szociális intézmények, vallási közösségek intézményeinek területén), házi kertben és jogszabály rendelkezése szerint az ingatlan tulajdonos kezelésébe utalt közterületen kizárólag az engedélykírt szerint, II. vagy III. forgalmi kategóriába tartozó növényvédő szerek használhatók fel, a *glyphosate* hatóanyagú készítmények I. forgalmi kategóriájú készítményé történő minősítése által nem lehetne a jövőben használni olyan helyeken sem, mint városok közterületei, játszóterek, iskolák, óvodák, parkok.

Az Országgyűlés halaszthatatlan feladata, hogy a jelen és a jövő generációk érdekeit képviselő, a fenntartható fejlődés céljait szolgáló álláspontot képviseljen a *glyphosate* európai termesztési engedélyének meghosszabbításáról szóló tárgyalásokon, különös tekintettel Magyarország Alaptörvényének XX. és XXI. cikkére. („Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez”, és ezen jog érvényesülését Magyarország „az egészséges élelmiszerekhez és az ivóvízhez való hozzáférés biztosításával” is elősegíti, valamint „Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez”). Szükséges emellett, hogy hozzon meg minden lehetséges intézkedést a kedvezőtlen környezet-egészségügyi és ökológiai hatások megelőzése, kiküszöbölése érdekében.